

3. Cherevko, K.O. (2017). E-deklaruvannya v Ukraini: osnovni pytannia. [E-declaration in Ukraine: main issues]. *Kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zasady protydii koruptsii*. 203-204. [in Ukrainian].
4. Lizun, V. (2023). Fenomen konfliktu interesiv u konteksti zapobihannia koruptsii. [The phenomenon of conflict of interest in the context of corruption prevention]. Retrieved from: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23075/1/64-69.pdf> [in Ukrainian].
5. Romanov, M.V. (2017). Osnovni zasady zapobihannia koruptsii. [Basic principles of corruption prevention]. 176. [in Ukrainian].
6. Antykoruptsiina polityka YeS: kliuchovi elementy, oriientsiia na stalii rozvytok, uroky dlia Ukrainy. (2023). [EU anti-corruption policy: key elements, orientation towards sustainable development, lessons for Ukraine]. 270. [in Ukrainian].
7. NAZK initsiiuie protses otsinky stanu implementatsii rekomendatsii NATO z rozbudovy dobrochesnosti. (2024). [The NACP initiates a process of assessing the status of implementation of NATO recommendations on building integrity]. Retrieved from: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nazk-initsiyue-protses-otsinky-stanu-implementatsii-rekomendatsiy-nato-z-rozbudovy-dobrochesnosti/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 6.06.2025

УДК 336.76:341.242(4)

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-143-148

Нікончук Андрій Михайлович,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри інноваційних бізнес-технологій

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

nikonchuk1981@gmail.com

ORCID ID: 0009-0009-0550-9336

Бец Олександр Ілліч,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри інноваційних бізнес-технологій

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Koffe-in@ukr.net

ORCID ID: 0009-0002-7191-4822

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОВАЛЮТНИХ БІРЖ

У статті досліджено стан нормативно-правового регулювання діяльності криптовалютних бірж в Україні в умовах цифровізації фінансового сектору. Визначено ключові законодавчі акти, що регламентують обіг віртуальних активів, зокрема Закон України «Про віртуальні активи», а також законопроекти щодо внесення змін до Податкового кодексу. Проведено аналіз актуальних нормативних ініціатив, їх переваг і ризиків для учасників ринку.

Звернуто увагу на основні проблеми, що стримують імплементацію правового регулювання криптовалютних бірж в Україні, серед яких: відсутність підзаконних актів, блокування операцій через банківську систему, правова невизначеність та недосконалість режиму фінансового моніторингу. Досліджено вплив регуляторних обмежень Національного банку України на діяльність криптобірж та адаптацію біржових платформ до умов реєр-to-реєр моделі.

Розглянуто типологію криптовалютних бірж, централізованих (CEX), децентралізованих (DEX) і гібридних платформ, із наведенням прикладів найактивніших гравців ринку. Акцентовано на необхідності гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами для забезпечення прозорості, безпеки та стабільного розвитку ринку віртуальних активів.

У статті обґрунтовано доцільність термінового законодавчого втручання, спрямованого на запуск процедури авторизації криптобірж, визначення податкового режиму, запровадження вимог до кібербезпеки та протидії відмиванню коштів. Зроблено висновок про потенціал розвитку криптовалютного ринку в Україні за умов чіткого і стабільного правового поля.

Ключові слова: криптовалюта, криптобіржа, віртуальні активи, правове регулювання, реєр-to-реєр, централізована біржа, децентралізована біржа, фінансовий моніторинг, податкове законодавство, цифрові активи, AML, фінансова безпека, Національний банк України, інституціоналізація, цифрова економіка.

Nikonchuk A., Bets O. LEGAL PRINCIPLES OF THE OPERATION OF CRYPTOCURRENCY EXCHANGES

The article examines the current state of legal regulation concerning the activities of cryptocurrency exchanges in Ukraine within the broader context of digitalization of the financial sector. It identifies the key legislative acts that govern the circulation of virtual assets, in particular the Law of Ukraine “On Virtual Assets,” as well as the draft laws aimed at amending the

Tax Code of Ukraine. The study provides an analysis of current legislative initiatives, their advantages, and associated risks for market participants.

Attention is drawn to the primary issues hindering the implementation of legal regulation for cryptocurrency exchanges in Ukraine, including the absence of secondary legislation, blocked financial operations through the banking system, legal uncertainty, and deficiencies in the financial monitoring regime. The article explores the impact of regulatory restrictions imposed by the National Bank of Ukraine on the operation of crypto exchanges and the shift of exchange platforms toward peer-to-peer models as a means of adaptation.

The typology of cryptocurrency exchanges is reviewed, distinguishing centralized (CEX), decentralized (DEX), and hybrid platforms, with examples of the most active market players. The article emphasizes the need to harmonize Ukrainian legislation with international standards to ensure transparency, security, and the sustainable development of the virtual asset market.

The article substantiates the necessity of urgent legislative measures aimed at launching the authorization procedures for crypto exchanges, defining a taxation regime, and introducing cybersecurity and anti-money laundering (AML) requirements. The conclusion highlights the potential for developing the cryptocurrency market in Ukraine, provided that a clear and stable legal framework is established.

Keywords: cryptocurrency, crypto exchange, virtual assets, legal regulation, peer-to-peer, centralized exchange, decentralized exchange, financial monitoring, tax legislation, digital assets, AML, financial security, National Bank of Ukraine, institutionalization, digital economy.

Постановка проблеми. У сучасних умовах стрімкої цифровізації фінансового сектору криптовалютні біржі набувають дедалі більшого значення як інфраструктурні елементи глобального ринку віртуальних активів. Водночас в Україні правове регулювання діяльності таких бірж перебуває на етапі становлення і не забезпечує належного рівня прозорості, безпеки та контролю. Відсутність повноцінної законодавчої бази, а також ефективних механізмів ліцензування та податкового адміністрування створює ризики правової невизначеності для учасників ринку. Окремі нормативні акти, як-от Закон України «Про віртуальні активи», поки не набрали чинності, що блокує запуск формалізованих процедур регулювання. У результаті криптовалютні біржі, що працюють в Україні, фактично функціонують поза межами вітчизняного правового поля. Це зумовлює необхідність наукового аналізу чинного нормативного середовища, визначення прогалин і формування пропозицій щодо удосконалення правового регулювання у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковий дискурс щодо правового регулювання криптовалютного ринку в Україні є фрагментарним і не має усталеного консенсусу. Частина науковців розглядає обіг криптовалюти як потенційно правопорушне явище, інші — як еволюційний етап розвитку фінансової системи. Вітчизняні дослідники переважно зосереджуються на питаннях бухгалтерського обліку операцій з криптовалютами, податкового обліку доходів і витрат, а також механізмах контролю обігу таких активів. Зокрема, В. Скрипник аналізує криптовалюту як об'єкт цивільних прав, О. Ковальчук — фінансово-правові основи регулювання крипторинку, а В. Івахно досліджує проблеми легалізації криптовалюти в національному правовому полі. О. Усатенко та А. Макурін розглядають оподаткування доходів від операцій з криптовалютою та порівнюють правові підходи в Україні та за кордоном. Однак комплексне правове дослідження діяльності криптовалютних бірж, з урахуванням державного контролю, на сьогодні відсутнє, що зумовлює актуальність подальшого теоретико-правового аналізу.

Метою статті є комплексне дослідження сучасного стану правового регулювання діяльності криптовалютних бірж в Україні, виявлення основних нормативно-правових прогалин та формулювання теоретично і практично обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства з урахуванням міжнародних стандартів і тенденцій розвитку цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Біржова діяльність посідає вагомe місце в економічному житті держави як організована форма торгівлі, що базується на конкурентних засадах, публічності цін та стандартизації умов угод. Біржі відіграють важливу роль у встановленні ринкових цін, зменшенні інформаційної асиметрії між суб'єктами господарювання, поліпшенні логістики й дистрибуції товарів та фінансових інструментів. Попри формальну наявність в Україні близько п'ятисот зареєстрованих бірж (у тому числі товарних, агропромислових, фондових і універсальних), їхня практична ефективність залишається сумнівною. Частина з них не провадить фактичної діяльності або існує лише формально, не здійснюючи регулярних біржових операцій [1, с. 11].

Станом на 2023-2024 роки в Україні спостерігається значна диспропорція між кількісними показниками зареєстрованих бірж і фактично функціонуючих суб'єктів біржового ринку. За офіційними даними, в Україні зареєстровано понад 600 бірж різних типів: товарних, агропромислових, універсальних, фондових тощо. Проте реальну торгову діяльність здійснює лише незначна частина з них, це переважно ліцензовані товарні та фондові біржі [2].

На товарному ринку активно функціонують чотири ліцензовані біржі: Українська енергетична біржа, Українська універсальна біржа, Українська торгова платформа та Українська ресурсна біржа. Вони забезпечують організацію електронних торгів електричною енергією, природним газом, нафтопродуктами, деревиною, а також іншими сировинними ресурсами, що є стратегічно важливими для національної економіки [3]. У сфері торгівлі цінними паперами та деривативами основними активними суб'єктами залишаються фондові біржі: «Українська біржа» (UX), біржа «Перспектива» та біржа ПФТС. Указані платформи здійснюють більшість операцій із державними облігаціями внутрішньої державної позики, що

становлять понад 90% загального обсягу угод на організованому фондовому ринку [4].

Як зазначають дослідники О. А. Водолазська та С. В. Колеснік розвиток біржового ринку в Україні стримується недостатньою прозорістю процедур, відсутністю ефективного нагляду та обмеженим колом допущених до торгів інструментів [5, с. 118].

Історично біржі в Україні сформувались ще у XX столітті, охоплюючи регіональні центри промисловості й сільського господарства. Сьогодні ж більшість бірж сприймається як інструмент для участі у державних тендерах та аграрних інтервенціях, а не як повноцінний ринковий механізм торгівлі [6, с. 82].

Правове регулювання біржової діяльності в Україні базується на низці законів, зокрема: Законі України «Про товарну біржу» (1992 р.), Законі України «Про цінні папери та фондовий ринок», Цивільному кодексі України. Однак у чинному законодавстві відсутнє комплексне оновлення, яке би відповідало сучасним тенденціям фінансової та цифрової економіки, включаючи питання біржової торгівлі цифровими активами. С цього приводу О. Н. Коваль справедливо зауважує, що національне законодавство не забезпечує належного рівня нормативного впорядкування біржової торгівлі, зокрема в аспектах ліцензування, державного контролю, уніфікації правил торгівлі та допуску до участі в біржових операціях. На думку автора, чинний Закон України «Про товарну біржу» втратив актуальність, оскільки не враховує специфіку сучасних електронних платформ, похідних фінансових інструментів і процесів цифровізації економіки. Відсутність чіткої систематизації та оновлення термінологічного апарату створює правову невизначеність і гальмує розвиток бірж як сучасних фінансових інститутів [1, с. 83].

Історично формою біржової торгівлі були насамперед товарні біржі, наприклад, знаменита Голландська тютюпанова біржа XVII століття, яка фактично стала першим прикладом спекулятивної торгівлі з використанням похідних фінансових інструментів. У подальшому розвиток ф'ючерсних контрактів, зокрема у Чикаго (США) з 1848 року, і запровадження електронних торговельних систем у Європі заклали основу для формування сучасної біржової інфраструктури. У цьому історичному контексті криптовалютні біржі слід розглядати як цифрове продовження біржової логіки, адаптоване до умов новітньої цифрової трансформації економіки.

Криптовалютні біржі становлять одну з ключових ланок цифрової економіки, забезпечуючи технічну й інституційну інфраструктуру для обігу віртуальних активів. Вони виконують роль посередників між продавцями та покупцями криптовалют, забезпечуючи формування ринкової ціни, ліквідність і зберігання активів. Сучасна криптовалютна біржа - це не лише майданчик для торгів, але й повноцінна екосистема, яка охоплює інвестиційні продукти, депозити, стейкінг, кредитування, деривативи та аналітичні інструменти [7, с.32].

Першою криптовалютною біржею стала bitcoinmarket.com, яка виникла у 2010 році та діяла у зв'язці з платіжною системою PayPal. Її створення започаткувало нову епоху у фінансовій історії, коли курс Біткоїна розраховувався, зокрема, на основі витрат електроенергії для його видобутку, і на момент запуску ціна складала приблизно 1 долар США за 1 500 BTC. У 2013 році панівне становище на ринку здобула Mt. Gox, через яку здійснювалось понад 70% усіх операцій з Біткоїном. Проте низький рівень кібербезпеки та недбалість до захисту користувацьких коштів призвели до її краху після втрати понад 844 000 BTC [8]. Крах Mt. Gox спричинив зміни в галузі: нові біржі почали орієнтуватися на безпеку, надійність та функціональність. Так виникли Coinbase, Kraken, Poloniex, які покращили архітектуру коду та впровадили системи багаторівневої аутентифікації. У 2017 році на ринок вийшла Binance, яка обійшла конкурентів завдяки низьким комісіям, маркетинговій стратегії та токєну BNB, що забезпечував пільгові умови користувачам.

Сьогодні криптовалютні біржі поділяються на централізовані (CEX), децентралізовані (DEX) і гібридні платформи. CEX-біржі забезпечують високий рівень ліквідності, швидкість операцій і підтримку фіатних валют, однак мають ризик блокування рахунків та регуляторного тиску. DEX-біржі, навпаки, надають автономію користувачам, але часто поступаються за зручністю та масштабованістю [9].

Фінансові продукти криптобірж істотно розширилися. Біржі пропонують стейкінг із доходністю від 5% до 20%, криптодепозити (наприклад, Nexo.io - до 16%, Crypto.com -14.5% для звичайних криптовалют і 10% для стейблкоїнів) [10;11;12]. У рамках маржинального кредитування користувачі можуть брати позики під заставу криптовалют, з виплатою процентів. Торгівля деривативами включає ф'ючерси, опціони та інші похідні інструменти, що значно ускладнює облік і потребує спеціального юридичного супроводу [**Помилка! Закладку не визначено.**, с. 32].

Біржі також реалізують принцип «знай свого клієнта» (KYC) і заходи протидії відмиванню коштів (AML), що передбачає реєстрацію, ідентифікацію, ведення реєстрів транзакцій та звітність. Впровадження систем комплаєнсу є не лише юридичним обов'язком, але й фактором довіри інвесторів і користувачів.

Облік операцій на криптобіржах має свої особливості. Комісійні доходи визнаються як у фіатних валютах, так і у криптовалютах, оцінюються за справедливою ринковою вартістю на момент транзакції. Операції зі стейкінгу, ліквідації застав, зміни вартості активів, переоцінки криптовалют - усе це вимагає точного бухгалтерського оформлення відповідно до міжнародних стандартів.

Особливістю криптобірж є поєднання ролі зберігача активів та агента в угодах між клієнтами. З одного боку, біржа забезпечує безпеку зберігання через гарячі та холодні гаманці, з іншого боку виступає інфраструктурним провайдером для торгівлі. Це створює подвійне навантаження: технологічне та

юридичне, і формує потребу у високому рівні прозорості та аудиту [13].

В Україні криптовалютні біржі діють у правовому полі, що перебуває у стані формування та нормативного становлення. Незважаючи на відсутність комплексного регуляторного механізму, на українському ринку вже функціонують централізовані біржі, зокрема WhiteBIT, яка зареєстрована відповідно до законодавства Європейського Союзу та активно розвиває співпрацю з державними інституціями. Деякі платформи, як-от Kuna, орієнтовані на національного користувача та підтримують операції з українською гривнею, що свідчить про адаптацію до внутрішнього економічного середовища попри нормативну невизначеність. При цьому біржі зазвичай дотримуються міжнародних стандартів щодо боротьби з відмиванням доходів та фінансуванням тероризму, застосовуючи процедури ідентифікації клієнтів (KYC/AML), хоча наразі в Україні це не є юридично обов'язковою вимогою.

Законодавчі рамки для діяльності криптовалютних бірж в Україні визначені Законом України «Про віртуальні активи» від 8 вересня 2021 року № 2074-IX[14], який набрав чинності після його підписання Президентом України 15 березня 2022 року. Однак відповідно до прикінцевих положень цей закон підлягає введенню в дію лише з моменту набрання чинності змінами до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій із віртуальними активами. Таким чином, на момент підготовки даного дослідження Закон № 2074-IX не діє у повному обсязі, що спричиняє правовий вакуум у сфері ліцензування, нагляду та контролю за діяльністю операторів ринку віртуальних активів, зокрема бірж.

У зв'язку з цим наразі криптовалютні біржі не мають правового статусу у межах фінансової інфраструктури України, не підпадають під регуляцію обігу електронних грошей чи валютного контролю та не є суб'єктами у сфері регулювання обігу цінних паперів.

Треба також наголосити на тому, що у листопаді 2023 року у Верховній Раді України було зареєстровано два законопроекти, які мають на меті усунути законодавчу прогалину: законопроект № 10225 від 07 листопада 2023 року [15], підготовлений НКЦПФР (так званий Основний законопроект), та альтернативний законопроект № 10225-1 від 17 листопада 2023 року [16], розроблений Міністерством цифрової трансформації України. Обидва законопроекти передбачають внесення змін до Податкового кодексу України та Закону «Про віртуальні активи» з метою забезпечення належного оподаткування операцій із віртуальними активами та запуску механізму авторизації постачальників послуг, включаючи біржі.

Основним нововведенням законопроектів є класифікація віртуальних активів на категорії, встановлення принципів обліку прибутків та збитків, а також визначення порядку податкових зобов'язань юридичних та фізичних осіб. Зокрема, операції з купівлі-продажу віртуальних активів прирівнюються до операцій з інвестиційними активами, для яких передбачено відповідний механізм визначення податкового зобов'язання за принципом capital gain.

Втім, законопроекти суттєво відрізняються у деталях. Основний законопроект має більш жорсткі положення щодо податкового агентування, покладаючи обов'язок на постачальника послуг утримувати податок з фізичних осіб, що створює ризики надмірного адміністративного навантаження. Альтернативний законопроект передбачає менш обтяжливу модель, у якій відповідальність за розрахунок та сплату податку покладається на самого платника.

Відсутність чинного законодавства унеможливує повноцінне правове регулювання діяльності криптобірж в Україні. Такі біржі фактично функціонують у «сірій зоні», зокрема, найпоширеніші в Україні централізовані криптобіржі, як-от WhiteBIT, здійснюють діяльність відповідно до європейських норм та надають послуги в Україні без внутрішньої правової легалізації. Це створює колізію між реальним функціонуванням криптобірж та їх відсутністю у вітчизняному правовому полі.

Додатковою проблемою є обмеження, встановлені Національним банком України. Постанова Правління НБУ № 14 від 2 березня 2023 року, якою змінено порядок авторизації операторів фінансових платіжних послуг, фактично унеможливила проведення операцій з поповнення та виведення коштів з криптобірж через фінансові установи. Це призвело до переходу криптобірж на моделі peer-to-peer (P2P), що ускладнює фінансовий моніторинг та підвищує ризики шахрайства [17; 18].

Правова невизначеність, відсутність вторинного законодавства та проблеми з фінансовим моніторингом створюють значні ризики як для суб'єктів крипторинку, так і для держави в частині фінансової безпеки, прозорості обігу активів і потенційного відмивання коштів.

З метою усунення вказаних проблем, на нашу переконливу думку, необхідно невідкладно прийняти зміни до Податкового кодексу України, що дозволить ввести в дію Закон України «Про віртуальні активи». Також доцільним є прийняття підзаконних нормативних актів, які врегулюють процедуру ліцензування криптовалютних бірж, встановлять вимоги до кібербезпеки, протидії відмиванню коштів та захисту прав споживачів.

Запровадження прозорої та чіткої нормативної бази функціонування криптобірж в Україні сприятиме легалізації ринку віртуальних активів, підвищенню довіри до криптовалют, формуванню національного фінансового сектора на інноваційній основі та створенню умов для розвитку нових фінансових інструментів в рамках глобального цифрового ринку.

Висновки. У сучасних умовах цифровізації економіки криптовалютні біржі стають важливими елементами фінансової інфраструктури, що потребують чіткого правового регулювання. Україна вже

зробила перші кроки у цьому напрямі, ухваливши Закон України «Про віртуальні активи», однак його норми залишаються неактивними через відсутність необхідних змін до Податкового кодексу та нестачу підзаконної нормативної бази. Крім того, заходи Національного банку України істотно обмежують можливості криптобірж провадити фінансові операції в межах традиційної банківської системи, що змушує учасників ринку переходити на децентралізовані або слабо контрольовані платформи.

Для ефективного розвитку криптовалютного ринку в Україні необхідне якнайшвидше усунення правової невизначеності. Це передбачає повноцінне введення в дію Закону «Про віртуальні активи», прийняття відповідних змін до податкового законодавства та впровадження комплексної системи ліцензування і нагляду за криптобіржами. Лише за умов прозорості, правової визначеності та інтеграції в міжнародне правове поле можна забезпечити безпечне функціонування криптовалютних бірж і формування конкурентоспроможного національного фінансового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гура А.М. Сучасний стан та проблеми розвитку біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією в Україні. *Агросвіт*. 2013. № 22. С. 10-13.
2. НКЦПФР. Щодо кількості та діяльності організаторів торгівлі в Україні // Офіційний вебсайт НКЦПФР. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
3. Українська енергетична біржа. Щорічний звіт 2023 року. URL: <https://www.ueex.com.ua>
4. Перспектива. Біржова статистика за 2023 рік // Офіційний портал. URL: <https://fbp.com.ua>
5. Водолазька О. А., Колеснік С. В. Розвиток фондових бірж в Україні: тенденції, проблеми та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С. 113–119
6. Коваль О. Н. Деякі особливості правового регулювання біржової торгівлі в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. № 19. С. 82–83
7. Дяк О. В. Операційна діяльність криптовалютних бірж та особливості її обліку. *Economics. Finances. Law*. 2024. № 11. С. 30–34. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.11.5>
8. Accounting for cryptocurrencies. URL: <https://kpmg.com/ie/en/home/insights/2023/03/accounting-for-cryptocurrencies.html>
9. CryptoCompare Research URL: <https://www.cryptocompare.com/external/research/exchange-ranking/>
10. Криптовалютна біржа AQRU, URL: <https://aqrui.io/>
11. Криптовалютна біржа Crypto.com, URL: <https://crypto.com/earn>
12. Криптовалютна біржа NEXO, URL: <https://nexo.io>
13. Сервік Кай, Bitcoin History Part 6: The First Bitcoin Exchange, 2018, URL: <https://news.bitcoin.com/bitcoin-history-part-6-the-first-bitcoin-exchange/>
14. Про віртуальні активи: Закон України від 8 вересня 2021 року № 2074-IX // Відомості Верховної Ради України. 2022. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20>
15. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами № 10225 від 07.11.2023 // Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43123>
16. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами № 10225-1 від 17.11.2023 // Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43232>
17. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів з питань регулювання діяльності платіжних посередників: Постанова Правління Національного банку України № 14 від 2 березня 2023 року // Офіційний вебсайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_14032023
18. WhiteBIT – офіційна інформація про біржу // WhiteBIT. URL: <https://whitebit.com>

REFERENCES:

1. Hura, A.M. (2013). Suchasnyi stan ta problemy rozvytku birzhovoi torhivli silskohospodarskoii produktsiiei v Ukraini. [Current status and problems of development of exchange trading in agricultural products in Ukraine]. *Ahrosvit*. №22. 10-13. [in Ukrainian].
2. Shchodo kilkosti ta diialnosti orhanizatoriv torhivli v Ukraini. (2024). [Regarding the number and activities of trade organizers in Ukraine]. *Ofitsiyni vebсайт NKTS PFR*. Retrieved from: <https://www.nssmc.gov.ua> [in Ukrainian].
3. Shchorichnyi zvit 2023 roku. (2023). [Annual report 2023]. *Ukrainska enerhetychna birzha*. Retrieved from: <https://www.ueex.com.ua> [in Ukrainian].
4. Birzhova statystyka za 2023 rik. (2023). [Stock market statistics for 2023]. *Perspektyva. Ofitsiyni portal*. Retrieved from: <https://fbp.com.ua> [in Ukrainian].
5. Vodolazska, O.A., Koliesnik, S.V. (2025). Rozvytok fondovykh birzh v Ukraini: tendentsii, problemy ta perspektyvy. [Development of stock exchanges in Ukraine: trends, problems and prospects]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* №1. 113–119. [in Ukrainian].
6. Koval, O.N. (2016). Deiaki osoblyvosti pravovoho rehuliuвання birzhovoi torhivli v Ukraini. [Some features of legal regulation of stock trading in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia*. №19. 82–83. [in Ukrainian].
7. Diak, O.V. (2024). Operatsiina diialnist kryptovalutnykh birzh ta osoblyvosti yii obliku. [Operational

- activities of cryptocurrency exchanges and features of its accounting]. *Economics. Finances. Law. №11*. 30–34. Retrieved from: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.11.5> [in Ukrainian].
8. Accounting for cryptocurrencies. (2025). Retrieved from: <https://kpmg.com/ie/en/home/insights/2023/03/accounting-for-cryptocurrencies.html> [in English].
9. CryptoCompare Research. (2023). Retrieved from: <https://www.cryptocompare.com/external/research/exchange-ranking/> [in English].
10. Kryptovaliutna birzha AQRU. (2025). [AQRU cryptocurrency exchange]. Retrieved from: <https://aqrui.io/> [in English].
11. Kryptovaliutna birzha Crypto.com. (2025). [Cryptocurrency exchange Crypto.com.]. Retrieved from: <https://crypto.com/earn> [in English].
12. Kryptovaliutna birzha NEXO. (2025). [NEXO cryptocurrency exchange]. Retrieved from: <https://nexo.io> [in English].
13. Bitcoin History Part 6: The First Bitcoin Exchange. (2018). Retrieved from: <https://news.bitcoin.com/bitcoin-history-part-6-the-first-bitcoin-exchange/> [in English].
14. Pro virtualni aktyvy. (2021, September 8). [On virtual assets]. *Zakon Ukrainy №2074-IX*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. №15. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20> [in Ukrainian].
15. Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo opodatkuvannia operatsii z virtualnymi aktyvamy. (2023, November 7). [Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine Regarding Taxation of Transactions with Virtual Assets]. №10225. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43123> [in Ukrainian].
16. Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvosti opodatkuvannia operatsii z virtualnymi aktyvamy. (2023, November 17). [Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the specifics of taxation of transactions with virtual assets]. №10225-1. *Ofitsiyni vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42666> [in Ukrainian].
17. Pro vnesennia zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv z pytan rehuliuвання діяльності платіжних посередників. (2023, March 2). [On amendments to certain regulatory legal acts regulating the activities of payment intermediaries]. *Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy №14*. *Ofitsiyni vebсайт NBU*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_14032023 Pro vnesennia zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv z pytan rehuliuвання діяльності платіжних посередників. (2023, March 2). [On amendments to certain regulatory legal acts regulating the activities of payment intermediaries]. *Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy №14*. *Ofitsiyni vebсайт NBU*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_14032023 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 5.06.2025

УДК 342.9:355.1-055.26:2-058.833

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-148-154

Островський Сергій Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри державної безпеки інституту
Національної гвардії України
osa180671@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-9520-4732

Бовкунов Вячеслав,

аспірант інституту Науково-дослідного інституту публічного права
bovkynov@gmail.com
ORCID ID: 0009-0006-8205-9074

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ КАПЕЛАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДУХОВНОЇ ПІДТРИМКИ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У статті досліджується правова природа та функціональне призначення інституту військового капеланства в системі публічного адміністрування України. Зазначається, що національна модель капеланства сформувалася у